854/10

Den 8. november 2010 blev i sag nr. 77.515:

xxxx xxxx xxxxxx
xxxxxxxxxx x x
xxxx xxxxxxxx

mod

Skandia Danmark
Kay Fiskers Plads 9
2300 København S

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har livsforsikring i Skandia Danmark, klager ved sin advokat over selskabets afslag på bevilling af præmiefritagelse og udbetaling af invaliderenteydelse ved tab af erhvervsevne.

Selskabet har afvist at yde præmiefritagelse og foretage udbetalinger under henvisning til, at klagerens erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende grad. Hvad angår adgangen til præmiefritagelse forud for 1/1 2006 gør selskabet desuden gældende, at denne adgang er forældet.

Forsikringen giver ret til præmiefritagelse og udbetaling af invaliderenteydelse, hvis forsikredes generelle erhvervsevne nedsættes med mindst 2/3.

Ved forsikringens oprettelse blev der etableret følgende klausul:

> "Bestemmelserne om præmiefritagelse og invaliderenteydelse i tilfælde af arbejdsudygtighed (invaliditet) kommer ikke til anvendelse, hvis arbejdsudygtigheden skyldes en lidelse i rygraden eller i ryggens eller benenes muskler, led eller nerver."

Klageren, der er født i 1947, ansøgte i juli 2004 om præmiefritagelse ved invaliditet med angivelse af rygskævhed, slidgigt i ryg og knæ, ledsmerter og depression. På baggrund

af de daværende helbredsoplysninger og forsikringens klausul blev klageren meddelt afslag på præmiefritagelse ved skrivelse af 19/1 2005.

Ved ansøgning af 8/9 2008 ansøgte klageren på ny om præmiefritagelse ved invaliditet. Klagerens egen læge oplyste i den indhentede lægeattest, at klageren led af muskelgigt og var i fleksjob med en ugentlig arbejdstid på 20 timer.

Selskabet anmodede klageren om at besvare nogle spørgsmål og ved en telefonisk besvarelse har selskabet noteret, at klageren oplyste:

> "Du oplyser aktuelt, at du fortsat er ansat i fleksjob i din egen vognmandsforretning. Du oplyser videre, at der er sket en helbredsmæssig forværring i dit helbred, siden vi sidst vurderede en ansøgning fra dig, tilbage i januar 2005.
>
> Den helbredsmæssige forværring du angiver, omhandler en forværring af dine daglige smerter og gener fra ryg, ben og arme, og herudover er der fortsatte led- og muskelsmerter.
>
> Den helbredsmæssige forværring betyder, at du helt har måttet opgive at udføre reelt arbejde i din vognmandsforretning. Du udtaler at du har forsøgt at udføre administrativt arbejde svarende til 2-3 timer dagligt, men at du ikke har været i stand til at arbejde i din vognmandsforretning de seneste 2-3 år, på grund af den helbredsmæssige forværring.
>
> Du oplyser at du har konsulteret speciallæge i reumatologi, K.B., siden marts måned 2008."

I journaloplysningerne fra speciallæge i reumatologi er den 28/4 2008 bl.a. anført:

> "60-årig mand med udbredte smerter.
>
> TIDLIGERE
> Behandles for hypertensio arterialis.
> Har endvidere i 20 år været i antidepressiv behandling.
> NUVÆRENDE
> Der er smerter både i arme og ben, både i hø. og ve. side og i ryggen. Han har kroniske rygsmerter, det har han haft siden 1987. Dengang arbejdede han indenfor restaurations- og vognmandsbranchen. Han var sygemeldt i en årrække, fik for 6 år siden tilkendt fleksjob. Har i hvert fald siden da drevet egen vognmandsforretning.
> Han oplever snarere muskelsmerter end ledsmerter. Der er ret udtalt morgenstivhed, som varer ca. 1 time. Han har megen hovedpine, kan ikke afkræfte, at der er tindingehovedpine på færde. Har forbigående nogle synsforstyrrelser i form af små stjerner i synsfeltet/flimmer.
> Benægter tyggeclaudicatio.
> Han er ikke angrebet af psoriasis, heller ikke i neglene.
> Har ikke kroniske diareer. Ingen synderlig obstipation, men megen luft i abdomen.
> Urogenitalt: Vandladningerne er noget hyppige, nykturi x 2.
> Smerterne øges ved små fysiske belastninger. Han får smerter i sin arm eller hånd ved at svinge lidt med en hammer, kan også få det bare han sidder og holder på en kaffekop. Får smerter i benene, hvis han går en tur på 20 min. med hunden. Smerter i ryggen, hvis han bøjer forover eller øgede smerter, hvis han sidder i en bil i 10-25 minutter.

> Han benægter ledhævelser.
> Der er ikke taget røntgenbilleder af perifere led, kun af ryggen. Det var for ca. 4 år siden ved …, at der angiveligt blev påvist Scheuermann's forandringer og almindeligt slid.
> Alment døjer han med megen træthed. Han sover ikke igennem, vågner flere gange natligt pga. sine smerter, føler sig ikke udhvilet om morgenen. Han benægter febrilia.
> MEDICIN
> Tabl. Todulac 300 mg p.n., ca. 2-3 gange dgl.
> Antihypertensivum (husker ikke navnet)
> Tabl. Cipramil.
> SOCIALT
> Driver vognmandsforretning i fleksjobordning som anført. Laver ikke rigtig noget arbejde selv, har ansatte til det og er i øvrigt med i en taxaring i ...
> OBJEKTIVT
> Ydre kranium: Der er palp. pulse i a. temporalis bilat., ingen ømhed.
> Ekstremiteter: Muskulatur ømhed sv.t. overarmsmuskler og lægmuskler.
> Tenderpoints vedr. fibromyalgi: Smerter ved tryk på 16 ud af 18 mulige punkter.
> KONKLUSION
> Pt. er sandsynligvis ramt af fibromyalgi. Han orienteres lidt nærmere om, hvad det drejer sig om: En kronisk øget smertefølsomhed pga. reduktion i nervesystemets naturlige smerte-dæmpningsmekanismer. Noget sådant udvikler sig, efter alt at dømme, på baggrund af kroniske stressfaktorer. Det ses ofte sekundært til andre kroniske smertetilstand (i dette tilfælde altså hans kroniske rygproblem).
> Vi må dog overveje, om han kan være ramt af polymyalgi m.v.
> rp. div. blodprøver.
> ...
> Tlf. kons.: Der var slående effekt af Prednisolonbeh. på stort set alle pt.s smerteproblemer, fraset rygsmerterne.
> Vi må formode at han er ramt af polymyalgia rheumatic."

En røntgenundersøgelse af klagerens bækken og hofteled den 11/9 2008 viste normale forhold.

Selskabet modtog desuden kopi af klagerens sag hos kommunen, og af opfølgningsnotat dateret den 9/5 2007 fremgår bl.a.:

> "Ut. kontakter pgl. telefonisk d.d. [klageren] fortæller, at han har ansat en administrator til at klare sit kontorarbejde. Har fået det værre i ryggen."

Efter forelæggelse af sagen for selskabets lægekonsulent meddelte selskabet ved skrivelse af 30/10 2008 klageren afslag på hans ansøgning om præmiefritagelse og udbetaling af invaliderenteydelse.

Klageren var utilfreds med selskabets afgørelse og gjorde ved sin advokat indsigelse over for selskabet.

Selskabet indhentede herefter en ortopædkirurgisk speciallægeerklæring. Af erklæringen dateret den 16/2 2009 fremgår bl.a.:

"**RESUME:**
61-årig taxavognmand, som siden 2003 har haft fleksjobordning pga. diverse smerteproblemer fra bevægeapparatet. Har ikke kørt taxa i en årrække og arbejdet aktuelt består i en minimal ledelsesfunktion i hyrevognsfirmaet.
Har gennem 20 år haft diffuse smerteklager fra nakke, ryg, knæ og overekstremiteter. Har aldrig fået specifikke diagnoser, men senest har han været i behandling med Prednisolon på mistanke om fibromyalgi. Gennem mange år været i behandling for forhøjet blodtryk - er overvægtig og der er ved røntgenundersøgelse påvist lette slidforandringer i ryg og knæ. I mange år været i antidepressiv behandling og angiver at have en række kognitive forstyrrelser med hukommelsesbesvær, koncentrationsbesvær og udtalt træthed. Gangdistancen er reduceret, han bliver forpustet ved gang op til 1. sals højde, han har rygsmerter, som forværres ved enhver form for løft eller foroverbøjning og brug af armene udløser smerter i nakke og skuldre.
Objektivt findes han overvægtig, men går uden halten. Er dog noget besværet når han skal ned i knæ og op på lejet. Er ikke forpustet i hvile. Virker noget hukommelsessvækket, men ikke depressiv. Der er muskelømhed i nakke og ryg, hvor der også findes bevægeindskrænkning. Nogen bevægeindskrænkning i venstre skulder, men stort set fri bevægelse i overekstremiteterne i øvrigt. Der er nogen bevægeindskrænkning i begge hofter og knæ med ømhed i yderstillingerne og i højre knæ nogen skurren bag knæskallen. Ingen fejlstillinger. Normal neurologisk undersøgelse af både over- og underekstremiteter.

KONKLUSION:
Det er ikke muligt at stille eksakte diagnoser. Der foreligger røntgenundersøgelser som for ryg og knæs vedkommende er af ældre dato (2002) og som har vist nogle alderssvarende degenerative forandringer. Hvorvidt undersøgte har en depressiv lidelse ligger uden for undertegnedes kompetence at vurdere, men han har gennem mange år fået medicinsk behandling herfor. En reumatolog har stillet diagnosen fibromyalgi. Undertegnede er ikke i stand til at af- eller bekræfte denne diagnose.
Hovedproblemet nu synes at være udbredte diffuse smerter i bevægeapparatet, træthed og forskellige kognitive problemer samt overvægt.
Der er divergens mellem undersøgtes subjektive gener og de objektive fund. På den baggrund er det lægefagligt svært at vurdere graden af undersøgtes skånebehov. Ud fra hans beskrivelse af generne, vurderes han at have et skånebehov i forhold til arbejdsfunktioner som kræver løft, arbejde der kræver at han skal stå eller gå i længere tid af gangen samt arbejde i uhensigtsmæssige stillinger som stærkt foroverbøjet eller hug-/knæliggende stilling. Hvorvidt de kognitive klager betinger et skånebehov, ligger uden for undertegnedes kompetence at vurdere. Helbredstilstanden har været uændret/gradvis forværret gennem en årrække og der er ikke udsigt til forbedring."

Advokatens indsigelser og speciallægeerklæringen har ikke givet selskabet anledning til at ændre sin afgørelse, hvorefter klagerens advokat ved skrivelse af 22/12 2009 har indbragt sagen for Ankenævnet for Forsikring.

Over for nævnet har advokaten i supplerende skrivelse vedlagt klageskema gjort gældende:

5. 77.515

"Hvad vil klager opnå;

- enighed om at erhvervsevnetab er nedsat med mindst 2/3 præmiefritagelse
- udbetaling ved tab af erhvervsevne for tiden fra og med den 1. marts 2004 og frem til og med den 31. december 2005

Under henvisning til Skandias skrivelse af den 30/10-09, sagens bilag …, påklages endvidere, at Skandia har meddelt afslag på klagers ansøgning, idet det er Skandia's vurdering, at klager ikke har en nedsættelse af erhvervsevne i ethvert erhverv med mindst 2/3.

Skandia vurderer i samme skrivelse, at den formodede tilkomne fibromyalgi med tilhørende smerter og gener, ikke i sig selv nedsætter klagers generelle erhvervsevne med mindst 2/3. Denne vurdering påklages tillige.

Endeligt vurderer Skandia også, at der ikke er grundlag for at bevilge præmiefritagelse i forbindelse med sygdom, hvorfor man meddeler afslag på ansøgning.

Klagers erhvervsevne påstås nedsat med mindst 2/3, således at ansøgning burde være efterkommet."

Selskabet har i svarskrivelse af 12/2 2010 til nævnet anført:

"Skandia er på ingen måde i tvivl om og har også anerkendt, at klager har helbredsmæssige gener, der ikke uvæsentligt påvirker klagers funktionsniveau og erhvervsevne.

Klager havde dog allerede forud for etableringen af hans pensionsordning og forsikringsdækninger i Skandia (det daværende Kgl. Brand) i 1993, en lang sygehistorie med ryg- og benproblemer, hvilket også tydeligt ses anført i bl.a. de af klagers advokat fremlagte bilag … - … .
Klagers forsikring blev derfor som beskrevet etableret med den nævnte klausul, der undtager lidelser i rygraden, samt ryggens eller benenes muskler, led eller nerver.

Som det tydeligt fremgår af erklæringen fra speciallæge ..., er klagers overvejende og væsentligste gener alle omfattet af forsikringens klausul.

Skandia har hertil noteret sig, at klager har angivet at være i behandling med antidepressiver. På foreliggende grundlag fremstår klager dog velbehandlet med begrænset medicinering. Lægeligt er det beskrevet af speciallæge ..., at klager ikke fremstår depressiv, og der foreligger ikke oplysninger i sagen om udredning eller forløb ved psykolog eller psykiater.

Desuden skal bemærkes den i sagens lægelige akter fremhævede diskrepans mellem klagers angivelse af sine gener og de objektive fund.

Skandia skal derfor for Ankenævnet fastholde, at det ikke er dokumenteret endsige sandsynliggjort, at klager har helbredsmæssige gener ud over generne omfattet af forsikringens klausul, som tilnærmelsesvis kan begrunde et erhvervsevnetab på minimum 2/3.

Endvidere skal det afslutningsvis påpeges, at adgangen til præmiefritagelse forud for 1. januar 2006 under alle omstændigheder er forældet."

Af forsikringsbetingelser fremgår bl.a.:

"**Forsikringer med, ret til invaliderenteydelse og præmiefritagelse**
§ 12. a. Invaliditetens indtræden.

Ret til invaliderenteydelse og/eller præmiefritagelse har den forsikrede, der på grund af sygdom eller ulykkestilfælde mister sin erhvervsevne uden at dette skyldes forsæt, således at erhvervsevnen er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervsevne.

Nedsættelse af erhvervsevnen, der berettiger til udbetaling af invaliderenteydelse og/eller præmiefritagelse, anses at foreligge, når den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til - bedømt under hensyn til hans nuværende tilstand, hans uddannelse eller tidligere virksomhed - at tjene mere end 1/3 af, hvad der i samme egn er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, alder og køn.

Retten til invaliderenteydelse og/eller præmiefritagelse bortfalder dog, hvis den mistede erhvervsevne skyldes sygdom eller legemsbeskadigelse, der var tilstede, men ikke oplyst ved forsikringens tegning."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen, herunder de lægelige og kommunale akter, og henset til den for klageren gældende klausul, finder nævnet det ikke godtgjort, at klagerens erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad. Nævnet kan derfor ikke kritisere, at selskabet har afvist at bevillige præmiefritagelse og udbetale invaliderenteydelse. Hvad angår adgangen til præmiefritagelse forud for 1/1 2006 er nævnet enigt med selskabet i, at denne rettighed er forældet.

Som følge af det anførte

b e s t e m m e s :

Klagen kan ikke tages til følge.

J. Hermann